higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

EKONOMIESE OMGEWING
NKR VLAK 2

24 November 2023

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 6 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1	1.1.1	K		
	1.1.2	E		
	1.1.3	F		
	1.1.4	B		
	1.1.5	I		
	1.1.6	J		
	1.1.7	A		
	1.1.8	G		
	1.1.9	D		
	1.1.10	C		
			(10 × 1)	(10)

1.2	1.2.1	Hernubare hulpbronne		
	1.2.2	ekonomiese		
	1.2.3	lopende		
	1.2.4	Fisiese omgewing		
	1.2.5	Elektroniese fondsoorplasing		
	1.2.6	groei		
	1.2.7	Waardestyging/Appresiasie		
	1.2.8	Suider-Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenskap		
	1.2.9	Armoede		
	1.2.10	positiewe/surplus		
			(10 × 1)	(10)

1.3	1.3.1	Waar		
	1.3.2	Waar		
	1.3.3	Onwaar		
	1.3.4	Onwaar		
	1.3.5	Onwaar		
	1.3.6	Waar		
	1.3.7	Onwaar		
	1.3.8	Waar		
	1.3.9	Waar		
	1.3.10	Waar		
			(10 × 1)	(10)
				[30]

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 Ekonomiese goedere is goedere wat met skaars hulpbronne geproduseer word en 'n prys in die mark kan eis.✓✓
Voorbeeld:
- Voertuie
- Toerusting
- Masjinerie
- Aanleg (Enige gepaste voorbeeld) (2)

2.2
- Olie
- Gas (2)

2.3
- Die prys van brandstof sal styg
- 'n Toename in die prys van brandstof sal 'n verhoging in die prys van vervoer van goedere teweeg bring
- Die prys van goedere en dienste sal ook styg
- Die produksie van goedere en dienste sal afneem
- Die geldeenheid sal depresieer
- Ekonomiese groei sal afneem (Enige 4 × 2) (8)

2.4
- Storting van goedkoper goedere uit ander lande
- Die prys van plaaslike goedere sal daal
- Produksie van plaaslike goedere sal afneem
- Die vraag na plaaslike goedere sal ook afneem
- Winste van besigheid sal afneem
- Mense sal hul werk verloor (Enige 4 × 2) (8)

2.5
- Daar sal 'n tekort aan olie en gas wees
- Die prys van goedere en dienste sal styg
- Minder goedere sal geproduseer word
- Vervoerkoste word te hoog
- Mense sal hul werk verloor
- Sal geopolitieke herbelyning teweegbring
- Kan sosiale en ekonomiese onstabiliteit teweegbring
- Kan tot skuldonvolhoubaarheid lei
- Kan ongelykheid en armoede laat toeneem (Enige 4 × 2) (8)

2.6 Die wet van vraag bepaal dat, indien die prys van ’n produk styg, sal die hoeveelheid gevra van daardie produk afneem. Indien die prys van ’n produk daal, sal die hoeveelheid gevra na daardie produk toeneem. (2)

[30]

Kopieregte voorbehou

VRAAG 3

3.1 Vloede (2)

3.2
- Finansiële verlies
- Verlies aan vee/lewende hawe
- Afname in produksie van gewasse
- Styging in die prys van landbouprodukte
- Toename in staatsbesteding
- Verlies in seisoenale werksgeleenthede (Enige 4 × 2) (8)

3.3 Geskoolde arbeid is enige werker wat spesiale vaardigheid, opleiding en kennis het wat hulle by hul werk kan toepas ✓✓ en ongeskoolde arbeid is arbeid wat relatief min of geen opleiding of ervaring vir die bevredigende prestasie daarvan vereis nie✓✓ (4)

3.4
- Swak onderwys
- Beperkte werksgeleenthede
- Dood van die broodwinner
- Gebrek aan infrastruktuur
- Beperkte kapasiteit van die regering
- Klimaatsverandering
- Ongelyke verspreiding van hulpbronne
- Politieke konflik in die land (Enige 4 × 2) (8)

3.5
- Verbeter die lewenstandaard
- Groter verskeidenheid goedere beskikbaar vir verbruik
- Doeltreffende toedeling en beter benutting van hulpbronne
- Bevorder doeltreffendheid in produksie
- Meer indiensneming
- Produkte/verbruik teen goedkoper koste
- Prys van die produkte is geneig om meer stabiel te bly
- Surplusprodukte word aan ander lande verkoop (Enige 4 × 2) (8)

[30]

Kopieregte voorbehou

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Korrupsie verwys na oneerlike of bedrieglike optrede deur persone in gesagposisies, wat gewoonlik omkopery behels. (2)

4.1.2 SBM – staan vir "Staatsbeheerde Maatskappy/ SOE – staan vir 'State-owned Enterprise' (2)

4.1.3
- Belemmer beleggings
- Afname in ekonomiese groei
- Verlies aan inkomste
- Werkloosheid neem toe
- Armoede neem toe
- Misdaadsyfer neem ook toe
- Wantroue deur landsburgers en deur binnelandse en buitelandse beleggers (Enige 5 × 2) (10)

4.2
- Uitreik van note en munte
- Bankiers se bank
- Bankier vir die regering
- Bewaarder van goud en ander buitelandse reserwes
- Formuleer en implementeer van die monetêre beleid (5 × 2) (10)

4.3 Invoerregte verwys na belasting wat betaal moet word op alle goedere wat ingevoer word en ✓✓ uitvoerregte verwys na die belasting wat betaal moet word op alle goedere wat uitgevoer word.✓✓ (4)

4.4 Om die mens van goedere en dienste te voorsien om na hul behoeftes om te sien en begeertes te bevredig. (2)

[30]

VRAAG 5

5.1 5.1.1 Ekonomiese omgewing verwys na al daardie ekonomiese faktore wat 'n direkte/indirekte impak op 'n besigheid het. (2)

5.1.2
- Produksie stop of neem af
- Mense word gekeer om te koop
- Daar is 'n daling in verkope
- Werknemers se werksure kan verminder word, dus 'n ingekorte salaris.
- Mense verloor hul werk wat tot armoede lei (Enige 3 × 2) (6)

5.1.3
- Werkgewer
- Werknemer
- Regering
- Verbruikers (Enige 2 × 1) (2)

Kopieregte voorbehou

5.2
- Mense sal minder geld van hul salarisse oorhê
- Produksie sal afneem omdat mense minder bestee
- Huishoudings sal minder spaar
- Mense kan hulle tot misdaad wend om hul gesinne te onderhou

(4 × 2) (8)

5.3
- Privaat eienaarskap van produksiefaktore
- Gemotiveer deur eiebelang en winsmotief
- Markte reguleer die toedeling van hulpbronne
- Daar is vryheid van keuse
- Geen sentrale beplanning nie
- Produksie word bepaal deur die vraag van verbruikers bepaal

(Enige 4 × 2) (8)

5.4
- Fisiese omgewing
- Sosiale omgewing
- Politieke omgewing
- Ekonomiese omgewing
- Tegnologiese omgewing
- Wetlike en globale omgewing (Enige 4 × 1) (4)

[30]

TOTAAL AFDELING B: 120
GROOTTOTAAL: 150

Kopieregte voorbehou